

CE işareti, Tüketici Açısından Bir Güvenlik Kartı, Uluslar arası Ticaret Açısından da Bir Ürün Pasaportu Görevini Görmektedir

Doç.Dr.Nevzat SAYGILIOĞLU

Gümrük Müsteşarı

CE İşareti ile ilgili mevzuat düzenlemeleri ve ülkemizde yapılan çalışmalar

Hepimizin bildiği gibi CE işareti uygulaması, 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararında öngörülen Avrupa Birliği mevzuatına uyum yükümlülüklerimizden bir tanesidir.

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 8 ila 11 inci maddelerinde, Türkiye'nin, AB'nin ticarete teknik engellerin kaldırılmasına yönelik mevzuatını kendi iç yasal düzenlemelerine dahil etmesi öngörülmüştür. Söz konusu mevzuata uyum için ülkemize 1 Ocak 1996'dan başlamak üzere 5 yıl süre verilmiş, daha sonra Aralık 200'de kabul edilen Katılım Ortaklığı Belgesinde kısa vadeli öncelikler arasında yer alan teknik mevzuat uyumunun tamamlanması için öngörülen bu sürede uzatıma gidilmiştir.

CE işareti uygulamasını da içeren 97/9196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, bu Topluluk araçlarını uyumlaştıracak olan kamu kuruluşları tespit edilmiştir. Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan düzenlemeye göre AB teknik mevzuatına uyum çalışmaları Dış Ticaret Müsteşarlığı Dış Ticarete Standardizasyon Genel Müdürlüğü tarafından koordine edilmektedir. Bunun dışında, ilgili mal grupları bazında alt koordinasyonu sağlayacak sorumlu/koordinatör kurumlar da Bakanlar Kurulu Kararında yer almaktadır.

1997 yılında yayımlanarak yürürlüğü giren ve teknik mevzuat uyumunun ilk adımı olan Bakanlar Kurulu Kararının ardından, yapılması gereken hukuki düzenlemeler için altyapı oluşturmak üzere bir Çerçeve Kanun çıkarılmıştır. 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, diğer bir ifadeyle Çerçeve Kanun, 11 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Daha sonra ise bu Kanunun uygulanmasına dair Yönetmelik ve Tebliğler Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe sokulmuştur.

CE İşareti nedir?

Teknik mevzuat uyumu kapsamında yapılan bu çalışmaların önemli bir unsuru da, bazı ürünlerin üzerinde yer alması gereken CE işaretidir. CE işareti nedir? CE işareti, Avrupa Birliği'nin üye ülkeler arasındaki ticarete oluşabilecek teknik engellerin önlenmesi amacıyla, ulusal mevzuat farklılıklarını gidererek, tüm AB üyesi ülkelerde aynı teknik düzenlemelerin geçerli olmasını sağlamak üzere 1985 yılında benimsediği Yeni Yaklaşım Politikası kapsamında yer alan malların , ilgili direktiflere uygun olduğunu gösterir bir birlik işaretidir.

Üzerinde bulunduğu ürünün insan, hayvan ve çevre açısından sağlıklı ve güvenli olduğunu gösteren CE işareti, tüketici açısından bir güvenlik kartı, uluslar arası ticaret açısından da bir ürün pasaportu görevini görmektedir.

AB teknik mevzuatına göre, Yeni Yaklaşım Direktifleri kapsamında yer alan 21 mal grubunun CE işareti taşıması zorunluluğu bulunmaktadır. Bu mal gruplarında yer alan bir ürünün, Avrupa Birliği üyesi bir ülkeye girebilmesi için üzerinde CE işareti bulunması zorunludur.

Uygulamada karşılaşılan sorunlar

Bugüne kadar belli ürünler itibariyle ülkemizden Avrupa Birliği'ne ihracatta zorunlu olarak aranmakta olan CE işareti, yapılan yeni düzenlemeler ile bazı ürün grupları için artık ülkemize ithalatta da aranır hale gelmiştir. Ülkemize ithalatta CE işareti uygulaması bugüne kadar yalnızca 6 ürün grubunda başlatılmıştır. Bu da henüz uyum yükümlülüğümüzün çok başında olduğumuzun bir göstergesidir.

14 Şubat 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2004/9 sayılı "CE İşareti Taşınması Gereken Ürünlerin İthalatına İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliği" ile Oyuncaklar, Tıbbi Cihazlar ve Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazların ithalatında CE işareti uygulaması başlatılmıştır.

Daha sonra, 10 Nisan 2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/22 sayılı "CE İşareti Taşınması Gereken Ürünlerin İthalatına İlişkin Dış Ticarete Standardizasyon Tebliğinde Değişiklik Yapılması Hakkında Tebliğ" ile de ithalatta CE işareti aranacak ürünler kapsamına Makine, Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat ve Elektromanyetik Alan Yaratan ve/veya Bu Alandan Etkilenen Ürünler dahil edilmiştir.

Söz konusu Tebliğler kapsamında 6 ürün grubunun ithalatında CE işareti uygulamasının başlaması ile birlikte;

- başlamış işlem kavramının tanımlanmamış olmasından kaynaklanan sorunlar,
- Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında ithal edilmek istenen eşyalara yönelik uygulamalarla ilgili sorunlar,
- Kullanılmış olarak ithaline izin verilen makinelerle ilgili sorunlar,
- Serbest bölge uygulamalarına yönelik sorunlar,
- CE işareti taşıması gereken ürün grupları kapsamına giren malların 12'li bazda tarifelerinin belirlenememiş olmasından kaynaklanan sorunlar,
- Uygulamanın başlaması öncesinde firmaların uygulama konusunda bilgilendirilmemiş olmasından kaynaklanan sorunlar,

gibi bir çok sorun gündeme gelmiştir. Ancak, ilgili kurumların mevzuatta yaptığı birtakım düzenlemeler ile bu sorunlar bir ölçüde çözüme ulaşmıştır.

Gümrüklerin uygulamadaki yeri

Uygulamada gelinen noktada, Gümrük Müsteşarlığı, adından çokça söz edilen bir kurum haline gelmiştir. Ancak daha önce de açıklandığı gibi, gerek genelde teknik mevzuat uyumu, gerekse özelde CE işareti uygulaması konusunda 97/9196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen sorumlu veya koordinatör kurumlar arasında Gümrük Müsteşarlığı yer almamaktadır. Konu ile ilgili olarak, Gümrük

Müsteşarlığına düşen görev, başka bir ifadeyle yetki ve sorumluluk, yalnızca ilgili kurumları tarafından hazırlanarak yürürlüğe konulan mevzuatın uygulaması ile sınırlıdır. Bu uygulama gerçekleştirilirken de gümrük tekniği açısından gerekli kontroller yapılmaktadır.

Gümrük idarelerinde CE işareti ile ilgili yapılan kontroller, beyanın kontrolü için yapılacak muayene kapsamında değerlendirilmekte ve iş akış hızını düşürmeyecek şekilde yapılması konusunda azami dikkat gösterilmektedir. Örneğin, bilgisayar sistemine dahil bir gümrük idaresinde sarı hatta gönderilen bir eşyanın CE işareti ile ilgili kontrolü yalnız belge kontrolü şeklinde yapılmaktadır.

Bazı ürün grupları itibarıyla Türkiye'ye ithalatta CE işareti uygulamasının başlaması ile fiili uygulamayı yapan gümrük idarelerinde de kısa süreli bir takım sorunlar yaşanmaya başlamıştır. Ancak, ilgili kurumların yaptığı mevzuat düzenlemeleri ile bu sorunlar bir ölçüde çözüme ulaşmıştır.

Diğer taraftan, ithalatta CE işareti uygulamasının başlaması ile gümrüklerde yaşanan sorunların temelinde yatan ve üzerinde durulması gereken önemli bir husus daha bulunmaktadır. Bu da, ithal edilerek iç piyasaya sürülecek CE işareti taşıması zorunlu ürünlere yönelik tüm kontrol ve denetimin gümrüklerde, Türkiye'ye giriş noktasında yapılması gerektiği yönündeki beklentidir.

Oysa, iç piyasaya arzı yapılacak olan CE işareti taşıması zorunlu bir ürünün kontrollerinin iç piyasa gözetimi ve denetimi çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir. Bu nedenle, ilgili kurumların iç piyasa denetimini sağlayacak bir yapıyı kendi bünyelerinde oluşturarak uygulamaya sokmaları, ürünlerin gümrük idarelerinde kontrol edilmesinden kaynaklanan yığılmaların engellenebilmesi için en kesin ve kalıcı çözüm olarak ortaya çıkmaktadır.

İlgili kurumların bu sistemi kurmaları ile, yalnızca tüm kontrollerin sınırdaki gümrük idaresi tarafından yapılması sonucu ortaya çıkacak yığılmalar önlenmekle kalmayacak aynı zamanda ülke ekonomisine vereceği zarar da engellenmiş olacaktır.